

ZNMK

Jrg 23 nr 3 najaar 2016

ZAANSE NATUUR & MILIEU KRANT

**Blauwalg in de
Jagersplas
bedwongen**

Nacht v/d Nacht

**Schiphol op de
vingers getikt**

Invasieve exoten

**Snelle fietsroute
Zaanstad A'dam**

Blaasjeskruid

**Sporkehout en
Appelbes**

Uitgave van de Zaanse Natuur en Milieu Organisaties

COLOFON

De Zaanse Natuur- en Milieukrant is een uitgave van het Zaans Natuur- en Milieu Overleg (ZNMO). De krant verschijnt vier maal per jaar. De inhoud van de artikelen geeft niet noodzakelijkerwijs de visie van de redactie weer.

In Zaanstad bestaan diverse organisaties die zich (ook) inzetten voor natuur en milieu. Het ZNMO zorgt er voor dat deze afzonderlijke organisaties van elkaars activiteiten op de hoogte blijven, door periodiek overleg en door de uitgave van deze Zaanse Natuur- en Milieukrant. Ook treedt het ZNMO in voorkomende gevallen naar buiten met een gezamenlijk standpunt over een bepaalde kwestie.

Lidorganisaties ZNMO

- Kontakt Milieubeheer Zaanstreek 6353580 kmz@dds.nl
- Fietsersbond afd. Zaanstreek 6176250 sonjapuhl@hotmail.com
- Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging (Zaanstreek) 6140747 jkortenoxs4all.nl
- Milieudefensie Zaanstreek 06-48363237 zaanstreek@milieudedefentie.nl
- OBW Ongeschonden Behoud Westzijderveld, 075-6167192 obwsecretariaat@upcmail.nl
- Open Polders Assendelft 6700267 openpoldersassendelft@hetnet.nl
- Staatsbosbeheer Veenweiden (Zaanstreek) 6282628 d.ofman@staatsbosbeheer.nl
- Vogelbeschermingswacht "Zaanstreek" www.vogelwachtzaanstreek.nl
- Zaans Natuur en Milieu Centrum 6312020 info@zaansnatuurenmilieucentrum.nl
- Zaanse Energie Koöperatie 06-33800429 info@zaanse-energie.nl

Redactie: Loek Vlaanderen, Rita Melk, Elsa Loosjes, Gerrit Jan van der Schoor (vormgeving).

Aan dit nummer werkte verder mee: Thecla Graas, Kees Keijzer, Ank Veenis, Rob Veenman.

Redactieadres en abonnementsadministratie: ZNMK, Kleine Tocht 4b 1507 CB Zaandam
Telefoon: 6353580 of 6212153
E-mail: kmz@dds.nl
Website: www.kmz1971.nl

Abonnementsprijs € 6,- per jaar.
Abonnement samen met lidmaatschap KMZ €15,- per jaar.
Bankrekening NL62INGB0002368420
Deadline volgende ZNMK: 16 nov. '16

Redactioneel

Vakantie is voor velen van ons alweer voorbij. De eerste afspraken voor vergaderingen en bijeenkomsten staan al weer in onze agenda's gepland. Dus we gaan weer welgemoed aan de slag. Het werk roept op vele fronten, zoals u hier in ons blad kunt lezen.

Het was voor de hooikoortspatiënten onder ons toch een wat mindere zomer. Een die noodzaakte tot heel vaak toch maar binnenblijven. Niet alleen onze inheemse planten zoals grassen en (on)kruiden zorgen dat de lucht vol zit met deze zeer kleine narigheid-veroorzakers. Door de zon, de warmte en de luchtvochtigheid samen zorgde dat voor weinig lucht voor deze patiënten.

Ook van een exoot zoals de Ambrosia krijgen we hier steeds meer last; op een andere manier. Nee niet zo zeer van de grote of Perzische Bereklaauw die u wel kent. Daarvan zijn de zaden te groot, die blijven wel 7 jaar goed in de grond. Maar de zaden van de Ambrosia winnen het ervan: zij blijven wel 40 jaar kiemklaar. En het door de Europese Unie geboden beleid tot het terugdringen van exoten dat begin augustus is ingegaan vergt dus van de natuurbeheerders – lees veel vrijwilligers – HEEL lange adem om dit beleid uit te voeren.

Tijdens de **Dag van de duurzaamheid op 10 oktober** aanstaande hebben Milieudefensie Zaanstreek en KMZ gezamenlijk met de Fabriek de nieuwste film over klimaatverandering 'Samuel in the clouds' naar Zaandam weten te krijgen. Dus voor u allen ook de mogelijkheid om deze film te gaan zien. Hij is mooi opgenomen en laat vooral een grote invloed op de natuur in Bolivia zien. Na een korte inleiding gaan we de film zelf zien en daarna gaan we in discussie. Kom vooral kijken, want het

belooft een mooie avond te worden. Zie hierover ook de aankondiging van de Fabriek te Zaandam.

Tijdens de **Nacht van de nacht 29 oktober** gaan we wederom met Staatsbosbeheer Westzaan ervaren hoe donker de nacht eigenlijk wel kan zijn. We hebben de boot bij SBB besproken en we gaan niet alleen varen maar ook door het donker aan de wandel. Het thema voor dit jaar is de muis. Inschrijven: zie het stuk in de krant verderop en op onze website.

In de krant een artikel van een oud KMZ-bestuurslid Rob Veenman. Tegenwoordig zit hij in het bestuur van het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier. Hij heeft een stuk geschreven over de bestrijding van blauwalg in de Jagersplas. KMZ heeft in 2013 daarover een symposium georganiseerd en naar aanleiding daarvan zijn stappen genomen om de blauwalg te bestrijden. Het is natuurlijk symptoombestrijding maar als die er voor zorgt dat de jongelui in de plas kunnen zwemmen, dan is er in ieder geval vooruitgang geboekt ten opzichte van de afgelopen jaren waarin dat vaak niet mogelijk was.

Verder vindt u op de vaste plaatsen weer de vaste rubrieken die weer lezenswaardig zijn. Veel leesplezier en misschien zien we u wel bij een van de bovengenoemde gelegenheden verschijnen. Tot dan!

Rita Melk

Voor milieumeldingen kunt u bellen:

- Gemeente Zaanstad: 14 075
- Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied 0800 - 1636 tussen 9-17 uur
- Milieuklachtentelefoon Noord-Holland : 0800 - 998 6734 (gratis, keuze menu 1)
- Bewoners Aanspreekpunt Schiphol (BAS): 020 - 6015555 of www.bezoekbas.nl

De groene doe agenda**Stichting Kalverpolder**

Werkdagen: iedere dinsdag van 9.00 tot 14.30 uur, werkplek is Kalverringdijk 32 te Zaandam.

KNNV werkgroep Kooiakkers

Elke woensdag van 9.30 tot 12.00 uur en elke eerste zaterdag van de maand van 9.30 tot 14.00 uur. Verzamelen:

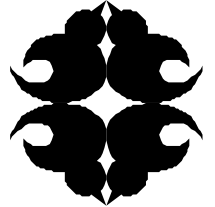
Leeghwaterweg 200 m voor de Ringdijk Wijdewormer.

OBW / Vogelwerkgroep Westzaan

Werkdagen Westzijderveld op zaterdag 15, zondag 20 november, zaterdag 20 december.
Verzamelen bij de molen De Schoolmeester om 9.15, einde 13.30 uur.
Info: obwsecretariaat@upcmail.nl

KONTAKT MILIEUBEHEER ZAA NSTREEK

KMZ is in 1970 opgericht. De vereniging heeft tot doel het welzijn te bevorderen door te waken voor milieuaantasting en door het milieubeheer in de Zaanstreek te activeren. Dit geldt in de ruimste zin van het woord. KMZ zet zich in voor beperkte uitbreiding van Schiphol, voor verstandige ontwikkeling van het Noordzeekanaalgebied, voor beperking van de automobiliteit en behoud van het restant Zaanse veenweidegebieden. KMZ werkt zo veel mogelijk in samenwerking met verwante organisaties.

Blauwalg in de Jagersplas bedwongen

Op donderdag 21 juli jl. heeft de gemeente Zaanstad in samenwerking met het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier een doorspoelgemaal bij de Jagersplas in Zaandam in werking gesteld om de blauwalgen daar efficiënt te bestrijden. De eerste aanzet voor deze oplossing is gegeven door het KMZ tijdens het blauwalgsymposium op 15 april 2013 in de Vertoeving in Zaandam.

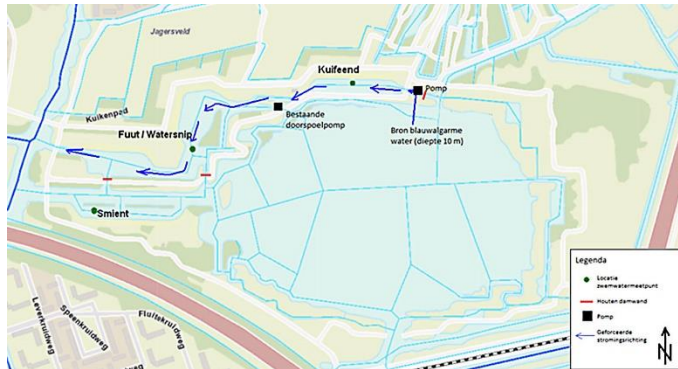
Tijdens dit KMZ-symposium waren er twee inleiders: Guido Waajen, blauwalgdeskundige van het waterschap De Brabantse Delta en Gert van Ee, onderzoeker van het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier.

Blauwalgen kunnen erg giftig zijn voor mens en dier en zijn erg gevoelig voor voedselrijk water en hogere watertemperaturen. Door de klimaatveranderingen is dan ook de verwachting dat de blauwalgen steeds meer overlast gaan geven. Ze komen in de hele Zaanstreek voor, maar in het verleden gaven ze vooral in het recreatiegebied en officiële zwemlocatie de Jagersplas in Zaandam veel problemen.

Beide sprekers behandelden tijdens het KMZ-symposium de verschillende oorzaken en de mogelijke oplossingen van de blauwalgproblematiek en bediscussieerden deze met de zaal. Daaronder waren o.a. Cees Fleur en ondergetekende. Cees Fleur is medewerker van de gemeente Zaanstad en betrokken bij het waterbeheer van de Jagersplas. Rob Veenman is dagelijks bestuurder van het hoogheemraadschap en verantwoordelijk voor integraal waterbeheer, inclusief de zwemwaterbeheer, in Noord-Holland boven het Noordzeekanaal. Rob is overigens geen onbekende, want in de jaren '70 was hij coördinator

milieuhygiëne en vice-voorzitter van het KMZ. Na afloop van de zaaldiscussie hebben beide heren de mogelijkheden voor de Jagersplas verder besproken en zijn medewerkers van de gemeente en het hoogheemraadschap aan de slag gegaan. Met uiteindelijk een innovatieve en effectieve oplossing voor een vervelend probleem. Dankzij de eerste aanzet vanuit het KMZ.

De Jagersplas is een diepe zandwinput

van ongeveer 30 meter diepte, die gebruikt is voor de aanleg van de Coentunnelweg. Er omheen zijn een aantal afgeschermd zwemstrandjes aangelegd: Kuifeend, Fuut/Watersnip en Smient. In eerste instantie is gepoogd om de problemen op te lossen door de aanleg van een doorspoelpomp. Dat leverde onvoldoende resultaat. Na de discussies in 2013 heeft men het idee opgepakt om door te gaan spoelen met water uit de diepe zandpunt. Onder de 4

De nieuwe elektrische doorspoelpomp zuigt het water op tien meter diepte op en pompt het vervolgens langs de strandjes Kuifeend en Fuut/Watersnip.

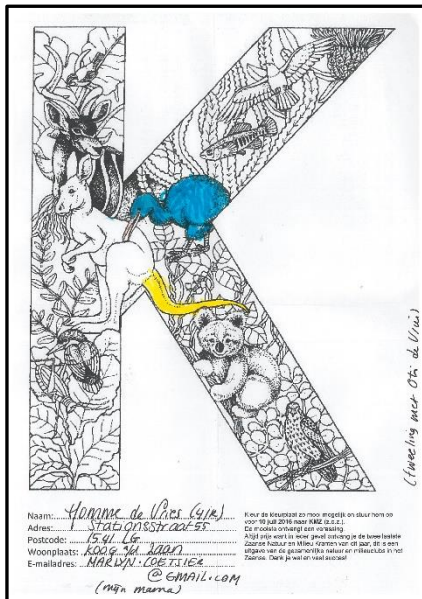

In het begin is uitgebreid geëxperimenteerd met doorspoeltijden en snelheden. Door de pomp de hele dag op volle capaciteit te laten draaien, is de blauwalg zeer efficiënt te bestrijden. Alleen de zwemmers klagen dan over heel koud zwemwater. Op dit moment draait de pomp alleen 's nachts. Ook dan verdwijnt de blauwalg, terwijl het ondiepe zwemwater overdag voldoende tijd heeft om op te warmen. Kortom, de blauwalg is weg en de zwemmers hebben heerlijk zwemwater tot hun beschikking. De proef is zo succesvol dat er ook gekeken wordt om deze manier op andere plaatsen toe te passen. Voor de zwemlocatie Smient zou een zelfde aanpak mogelijk zijn, maar helaas zijn de kosten daar aan de hoge kant. De gemeente zal daarom de zwemmers aldaar doorverwijzen naar de schone locaties en een andere bestemming aan de Smient geven.

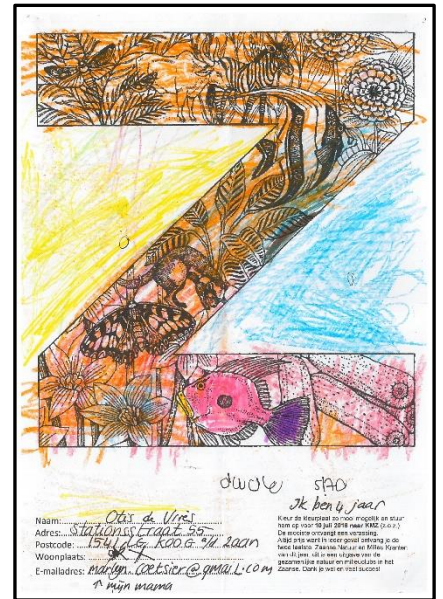
Rob Veenman

Kleurplaten

Tijdens de Kalverpolderdag 19 juni jl. hebben we een standje bemand bij de bunker van de Stichting. Net als de Vogelbeschermingswacht en het biologisch lescentrum. Loek heeft groepen ontvangen bij de Kooiakkers en daar uitleg gegeven over alles wat groeit en bloeit daar. Het was een mooie zonnige dag en we hebben flink wat bezoekers ontvangen. Voor de kinderen onder ons publiek hadden we een set leuke kleurplaten in de vorm van de KMZ letters met allerlei dieren erin. We hebben er een flink aantal van uitgedeeld maar er zeer weinig teruggekregen. Alleen van tweelingbroers uit Koog aan de Zaan ontvingen we het resultaat van hun inspanningen. Deze beide 4-jarige mannen, Homme en Otis, hebben dus ook de prijs. Een dierenkwartetspel en een boekje van Tomas de Trein en een jaar lang onze ZNMKrant gaan hun kant op. Hierboven ziet u het resultaat van hun werk. Dank mannen en veel plezier met de prijs en de ZNMKrant.

Nacht van de Nacht Waar is de nacht nog donker?

Welke soorten muizen komen voor in het Guisveld ?

Kontakt Milieu Zaanstreek organiseert, in samenwerking met Staatsbosbeheer, op 29 oktober 2016 een vaartocht met wandeling over een eiland in het Guisveld.

Vertrek vanaf Staatsbosbeheer boerderij aan de Middel 180 in Westzaan om 20.00 uur.

Waar is de nacht nog donker? Dat is goed waar te nemen in het Guisveld, zeker als je het gebied in gaat met de boot en over een van de eilanden een korte wandeling met de boswachter gaat maken.

We starten om 20.00 uur in de schuur waar een deskundige ons iets vertelt en laat zien over de soorten muizen die in het Guisveld voorkomen.

Dan stappen ongeveer 30 personen - rond 20.30 uur - in de boot en varen door het donkere Guisveld naar het eiland met een petgat. Om daar al wandelend rond het petgat de donkere avond te ervaren; kinderen vinden dit altijd erg spannend.

De boot gaat intussen terug naar de werkschuur van SBB om de tweede groep wandelaars op te halen.

Op het eiland vertelt de boswachter over wat hij zoal heeft meegemaakt met de verschillende muizen in dit gebied.

De eerste groep gaat dan weer met de boot terug naar de SBB-boerderij waar warme chocolademelk, koffie, thee en koek wachten. Daar kunnen we onze ervaringen en waarnemingen nog even uitwisselen. De tweede groep wordt dan weer van het eiland gehaald en krijgt dan ook in de schuur warme chocolademelk, koffie, thee en koek. Al met al sluiten we waarschijnlijk rond 22.30 uur af.

De vaartocht is **gratis**, maar er is wel een bus waar aan het eind van de avond een bijdrage, naar vermogen, in gedaan kan worden.

Inschrijven voor de vaartocht via: e-mail kmz@dds.nl of via telefoonnummer: 075 - 635 35 80 (woensdag tussen 10.00 uur en 15.00 uur).

Alle inschrijvingen op volgorde van binnenkomst en **VOL is VOL!**

U krijgt van ons bericht of uw aanmelding nog op tijd is, want wij hebben een beperkt aantal plaatsen.

De groene doe agenda (vervolg)

Vogelbeschermingswacht

Werkdagen Oostzanerveld op de zaterdagen 15 oktober, 5 november, 26 november.

Verzamelen om 9.15 uur bij Eetgelegenheid Het Zaanse Hoekje, Watering 1, Zaanadam-Peldersveld.

Zaans Natuur en Milieuoverleg

Bijeenkomsten woensdag 14 december om 19.45 uur, Kleine Tocht 4

Schiphol op de vingers getikt door MER-commissie

Schiphol stelt geluidshinder te rooskleurig voor.

Wat de bewoners in de Omgevingsraad Schiphol al lang vermoedden, is bevestigd door de Commissie voor de Milieueffectrapportage: de start- en landingsprocedures veroorzaken meer overlast dan waarvan Schiphol uitgaat. Vanwege die twijfel hadden zij de staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu gevraagd een onafhankelijk commissie daarnaar te laten kijken. Hun achterdocht werd ook gevoed doordat Schiphol weigerde inzage te geven in de berekeningen voor het

Milieueffectrapport (MER) dat wordt opgesteld in het kader van de invoering van het Nieuwe Normen- en Handhavingssysteem (NNHS).

Het tussentijds advies van de onafhankelijke deskundigen is een flinke tik op de neus van Schiphol. Wat de startprocedures betreft, geeft de commissie de bewoners gelijk dat het hinderbeperkingseffect zwaar wordt overschat. Wat de landingsprocedures betreft, concludeert de commissie dat glijvluchten inderdaad stiller zijn dan gewone landingen. Dat wordt door de bewoners ook niet betwist. Waar het om gaat is dat bepaalde vluchten ten

onrechte worden aangemerkt als glijvluchten. Bovendien wordt de ingangsdatum voor de hinderbeperking verkeerd aangegeven.

De precieze omvang van de gerealiseerde hinderbeperking is van groot belang omdat die de toekomstige groeiruimte voor Schiphol beperkt. Het zal duidelijk zijn dat het laatste woord hierover nog niet is gezegd. De hele affaire toont bovendien eens te meer aan hoe belangrijk het is dat de bewoners volwaardig zijn vertegenwoordigd in de Omgevingsraad Schiphol. Zonder bewoners geen hinderbeperking.

Akkerranden aan de Zeedijk

Tijdens een bestuursvergadering vorig jaar kwam Ton Smit met het idee om bij het tuincomplex Groen Buitenland aan de Zeedijk in Assendelft een stuk akkerrand te gaan inzaaien met kruiden en planten die bijen, vlinders en vogels gaan aantrekken. Ook wist hij dat Landschap Noord-Holland (LNH) hiervoor speciale subsidies had en hij had het idee dat KMZ daarvoor wel in aanmerking zou kunnen komen. Dus we zijn aan het werk gegaan met info inwinnen. Bij wildebloemenzaadhandel de Cruydhoeck uit Nijeberkoop hebben we over het benodigde zaad, welke soorten en de hoeveelheid informatie gekregen. Hangt samen met de grondsamenstelling en de doelstelling van de in te zaaien grond. Zij stelden een tweejarig mengsel voor en dat advies hebben we opgevolgd. Toen allerlei formulieren ingevuld en de daarbij benodigde papieren ingestuurd naar Heiloo.

Daarna hebben we zaad aangekocht en zijn toen op zaterdag 7 mei met een groot aantal vrijwilligers aan het werk gegaan.

Landschap Noord-Holland stelt deze subsidie ter beschikking in het kader van vergroting van de biodiversiteit en het proberen terug te halen van rodelijstsoorten als de patrijs, veldleeuwerik en de gele kwikstaart. Ook voor het teruglokken van diverse insecten zoals wilde bijen en vlinders. De inzaaiactie stond onder leiding van Ton Smit.

De landeigenaar, de heer Piet Conijn, stelde een strook grond van 3 meter bij 250 meter langs zijn grasland met schapen, ter beschikking voor deze actie.

We hadden mooi weer, de akkerrand was door de eigenaar gelukkig al voorbereid en we hoefden 'alleen' maar te zaaien en het zaad onder te harken. Dat laatste was zwaar werk, maar vele handen maken het licht.

Daarna heeft Ton Smit met een andere vrijwilliger nog de hele rand van water voorzien. Na het harkwerk in de kleiige grond was het daarna heerlijk toeven in de schaduw van wat bomen en er was een lieve vrijwilligster die had gezorgd voor appelsap van eigen tuin en een overheerlijke rabarbertaart. Beide lieten zich goed smaken.

Na enige weken ontkiemde het zaad en was er een mooie groene waas te zien. Ton zorgde ondertussen voor onkruid wieden en bewateren. De schapen kregen er echter ook trek in en zij wisten de schrikdraadafzetting slinks te omzeilen. Ze zetten hun zijkant tegen

de draad, door hun wollen vacht hadden ze nergens erg in en zij stapten vrolijk rond tussen de kleine maar lekker malse plantjes. Ze graasden het stuk land bijna kaal. Ton belde mij dat er iets aan gedaan moest worden. Hij had palen, draad en schapengaas besteld en of we even kwamen helpen er een deugdelijk hek neer te zetten. We hebben opnieuw zaad besteld en het ook weer ingezaaid. Naast het hek heeft de eigenaar ook nog een nieuwe schrikdraadinstallatie neergezet zodat de schapen er nu echt uit blijven en de plantjes hun best kunnen doen. We zijn al een aantal keren met vrijwilligers geweest om het landje te schonen van onkruid en de planten nog wat water te geven.

Langs en over de Zeedijk loopt een wandel- en fietsroute van de provincie NH. Hierbij dus de oproep dat, wanneer u richting Assendelft of Heemskerk fietst, om ter hoogte van nummer 11b eens een blik over de dijk te werpen naar de ingezaaide en hopelijk spoedig bloeiende akkerrand.

Wij hadden er al plezier aan en wij hopen dat ook voor de wandelaars en fietsers. Maar het belangrijkste is het natuurlijk voor het bodemleven, de insecten en de vogels.

Invasieve exoten in de Europese Unie

Invasieve exoten zijn dieren, planten en micro-organismen die door menselijk handelen in een nieuw gebied terechtkomen (zoals Nederland) en die door vestiging en verspreiding schade kunnen veroorzaken.

Redelijk bekende invasieve exoten zijn bijvoorbeeld de tijgermug, de halsbandparkiet, de nijlgans, de Japanse eekhoorn, de reuzenberenklauw en de grote waternavel.

Invasieve exoten zijn een belangrijk en groeiend probleem in de EU-lidstaten. Ze vormen een grote bedreiging voor de Europese biodiversiteit doordat door hen inheemse soorten kunnen uitsterven. Ecosystemen kunnen veranderen en ecosysteemdiensten (de directe en indirecte bijdragen van

gevestigd heeft in een lidstaat, kan hij zich op eigen kracht verder verspreiden naar nabijgelegen landen. Daarom is een gezamenlijke Europese aanpak nodig. Zo is er nu een EU-verordening voor invasieve exoten waarin centraal een lijst staat van soorten waarvan de negatieve effecten zodanig zijn dat gezamenlijke optreden op het niveau van de Unie noodzakelijk is.

parelvederkruid, verspreidbladig waterpest staan bijvoorbeeld ook op de EU-lijst. Al deze soorten mogen niet meer geïmporteerd en niet meer verhandeld worden.

Een paar voorbeelden van Invasief exotenbeleid: De waterwaaier is een gewilde vijver- en aquariumplant, die vaak in het oppervlaktewater is gegooid, omdat de eigenaars het jammer vonden om dat groene plantje' in de vuilcontainer te gooien. De waterwaaier is

ecosystemen aan het menselijk welzijn) zoals de bestuiving, de watervoorziening en recreatie in de natuur kunnen worden aangetast. Een aantal invasieve exoten is ook schadelijk voor de gezondheid van mensen.

onder andere in de Loosdrechts plassen uitgegroeid tot een enorm probleem. Scheepsschroeven vermalen de planten tot kleine stukjes, die allemaal weer nieuweplanten vormen, de waterwaaier is in tuincentrums te koop. Perzische berenklauw, de grote waternavel, waterteunisbloem,

In de Zaanstreek hebben we met de Perzische berenklauw en de Japanse duizendknoop de meest zichtbare exoten.

De Perzische berenklauw is een 2-5-jarige plant en heeft een schermbloem die wel vier meter hoog kan worden. De plant geeft bij aanraking van de huid brandwonden en het sap is giftig. Deze berenklauw komt steeds meer voor en gaan overlast veroorzaken. Nog een overlastveroorzaker is de Japanse duizendknoop; die heeft een mooie bloei maar is een grote woekeraar. In een jaar tijd zijn de uitlopers honderd meter verder en komen jonge loten te voorschijn.

Welk beleid komt er in de Zaanstreek om invasieve exoten terug te dringen?

Meer informatie is te vinden op: www.invasieve-exoten.nl/

Als een invasieve exoot in de natuur gevestigd is, zijn aanzienlijke kosten nodig om de schade te herstellen en de vestiging van invasieve exoot te voorkomen. Geschat wordt dat de kosten in de lidstaten ten minste twaalf miljard euro per jaar bedragen. Als een invasieve exoot zich

Snelfietsverbinding Zaanstad-Amsterdam

Door de aanleg van een vrijliggend fietspad, dat aansluit op het bestaande fietsnetwerk in de gemeente Zaanstad en Amsterdam-Noord, is er eind 2016 een snelfietsroute vanaf station Zaandam naar de NDSM-pont in Amsterdam Noord.

Samen met het Rijk, Stadsregio Amsterdam, gemeente Zaanstad en de Fietsersbond, werkt Amsterdam aan een zo kort en direct mogelijke fietsroute, een zogenaamde snelfietsverbinding, tussen Zaandam en Amsterdam. Eind 2015 is gestart met de uitvoering en medio 2016 wordt begonnen met het laatste deel van de fietsroute, langs de Noorder-IJplas in Amsterdam-Noord. Als alles volgens planning verloopt, is de verbinding eind 2016 klaar.

Het traject van de snelfietsroute

De hele snelfietsverbinding tussen het centrum van Amsterdam en Zaandam is ongeveer tien kilometer lang. De route loopt van Station Zaandam, langs de noordzijde van de Noorder-IJplas door het voormalig sportpark Melkweg, via de Cornelis Douwesweg, naar de aanlanding van de NDSM-pont, waar fietsers de pont naar Amsterdam Centraal Station kunnen nemen.

De ontbrekende schakel

Een groot deel van de snelfietsroute is al in gebruik als fietspad. Het gedeelte vanaf de Noorder-IJplas tot de Cornelis Douwesweg is de 'ontbrekende schakel' die nog aangelegd moet worden. Hier komt een vrijliggend tweerichtingen fietspad van vier meter breed,

grotendeels uitgevoerd in asfalt. Bij het viaduct over de Meteorenweg komt een fietsbrug over de vijver en in sportpark Melkweg ligt het fietspad naast het bestaande voetpad. Het fietspad langs de Cornelis Douwesweg wordt verbreed.

Aansluiting Oostzanerdijk

Vanaf de snelfietsroute wordt ter hoogte van de busbaan Coentunnelcircuit een fietspad aangelegd dat aansluit op de Oostzanerdijk. Hierdoor wordt de bereikbaarheid van de Noorder-IJplas voor bewoners vanaf de Oostzanerdijk mogelijk.

Globale planning werkzaamheden

- Medio juni 2016: aanbrengen zand en voorbereidende grondwerkzaamheden voor fietsroute.
- Najaar 2016: plaatsen brug over Meteorenvijver en aanleggen en asfalteren fietsroute.
- Eind 2016: fietsroute in gebruik.
- Eind 2016/begin 2017: planten nieuwe bomen

Overleg met de buurt

De gemeente heeft de buurt geïnformeerd tijdens een informatieavond en met brieven. Medio juni is de laatste bewonersbrief verschenen.

Fiets Filevrij

De snelfietsverbinding is onderdeel van het programma 'Fiets Filevrij' van het ministerie van Infrastructuur en Milieu. Steeds meer mensen stappen op de fiets en ook het gebruik van elektrische fietsen neemt toe. Met de aanleg van snelfietsroutes willen het Rijk, gemeenten en Stadsregio het gebruik van de fiets als transportmiddel voor het woon-werk verkeer in de regio stimuleren en zo bijdragen aan vermindering van files en vervuiling.

Hempont

De fietsersbond Zaanstreek en Fietsersbond Amsterdam zijn gezamenlijk met een voorstel gekomen om de situatie voor de fietsers op de Hempont te verbeteren.

Aanleiding

Steeds meer reizigers gebruiken de fiets als vervoermiddel tussen Zaanstad en Amsterdam-Westpoort. Daardoor komt het vooral in de spits vaak voor dat niet alle fietsers in het voor hen bestemde deel van de Hempont passen. Fietsers stellen zich dan op tussen de auto's en het vrachtverkeer, wat bij het op- en afrijden gevaarlijk kan zijn.

Niet alleen fietsers nemen de pont. In de afgelopen jaren is het aantal brom- en snorfietsen in Nederland fors toegenomen (Cijfers CBS: totaal 690.000 in 2007 tot 1.000.000 in 2011). Brom- en snorfietsers staan in hetzelfde vak als de fietsers. De brom- en

snorfietsers rijden veelal met de motor aan de pont op en starten het apparaat op de pont voordat ze kunnen afrijden. De uitlaatgassen, die veel ongezond ultrafijnstof bevatten, hinderen de fietsers en schaden hun gezondheid. Het aantal auto's en vrachtauto's op de pont is in de loop van de jaren niet toegenomen, maar juist afgenomen namelijk van 170.421 voertuigen in 2007 naar 114.321 in 2010 (gem Zaanstad, afd. S&O). Door de aanleg van de tweede Coentunnel, het stimuleren van fietsgebruik en de toename van het aantal brom- en snorfietsen zal deze trend alleen nog sterker worden.

Voorstel

We hebben begrepen dat een extra pont of extra afvaarten in de spits nog geen haalbare opties zijn. Daarom stelde de Fietsersbond voor om één van

de huidige drie rijstroken voor auto's te bestemmen voor brom- en snorfietsen. Het is eenvoudig om middels de aanbeng van een aantal "barrières" tussen de rijstroken hiermee een proef te doen.

Dat geeft meteen de mogelijkheid om in de vakken die nu voor fietsers bestemd zijn, brom- en snorfietsen niet meer toe te staan. Fietsers hebben dan de mogelijkheid een plaats te kiezen niet pal achter een uitlaat van brom- en snorfiets.

Ons voorstel is uitgetoetst.

Brommers werden naar een smal stukje van de pont verwezen. Hier kwam nogal wat kritiek op van de brom/snorfietsers. Er is uiteindelijk besloten om fietsers en brommers te scheiden door ze naar zijkanten van de pont te verwijzen. Dat vinden wij ook een goede optie.

Fietsersbond Zaanstreek

KONINKLIJKE NEDERLANDSE NATUURHISTORISCHE VERENIGING

De KNNV is een vereniging voor veldbiologie die natuurstudie, natuurbeleving en natuurbescherming wil bevorderen. Kernwoorden als duurzaamheid en biologische diversiteit staan hoog in het KNNV-vaandel. De KNNV biedt natuur- en milieueducatie d.m.v. lezingen, excursies, cursussen, kampen en reizen. De KNNV heeft veel actieve werkgroepen en een eigen uitgeverij.

Ik stond er bij en deed er wat aan

Op een fietstocht langs de kalveringdijk zag ik de reuzeberenklauw groeien. Bereklauwen zijn grote planten met een bloemscherm van wel 50 cm en ze kunnen een hoogte bereiken van 3 meter. De plant heeft enorme bladeren die zijn behaard. De plant is gevaarlijk als je met hem in aanraking komt. Het sap maakt op de huid brandwonden met blaarvorming. Op de druk belopen Kalveringdijk stonden

wel 200 planten aan weerszijden van het voetpad. Met Henk en Nico hebben we deze uitgegraven. Het gevaar is voor dit jaar verholpen. Het zaad blijft echter wel 7 jaar kiemkrachtig. Voorlopig zijn we er nog niet van af. We hopen dat de Europese wetgeving de bestrijding van deze gevaarlijke plant ondersteunt en de verspreiding een halt zal toe roepen.

Loek Vlaanderen

Plantenwerkgroep van de KNNV

Een avondwandeling langs Guisweg en Middel.

Na een week met veel wind eindelijk eens een rustige avond. Helaas werden we belaagd door vele knutjes (een klein soort mug). De bermen van de Guisweg zijn mooi met het geel van de ratelaars als blikvanger. Veel kamgras,

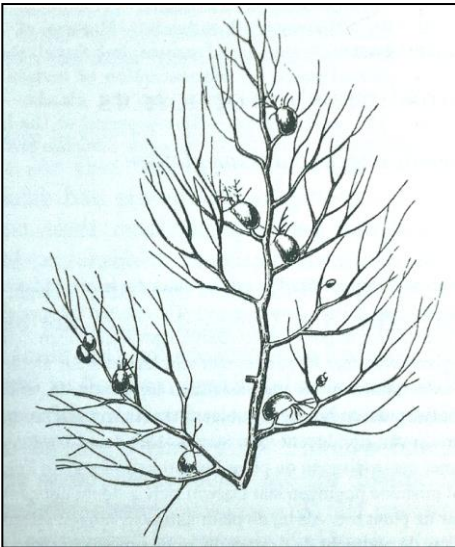
knoopkruid, slanke waterbies en zilte rus. Eén plekje met de echte koekoeksbloem. Verder veel rietorchissen. We vonden ook verschillende bijenorchissen, een plek met moeraswespenorchis; deze nog in de knop. We hoorden de koekoek en zagen een overvliegende roerdomp, en

enkele in het riet foeragerende baardmannen. Bij het talud van de A8 bij de middel zagen we veel bijenorchissen en zelfs een witte en bloeiende kleine pimperl. Op de lastige knutjes na een prima avond.

Ank.Veenis

Vreemde eetgewoontes van blaasjeskruid

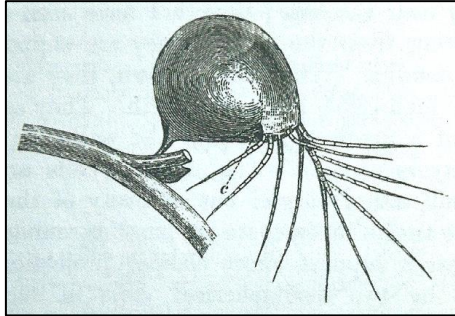
Pal onder het wateroppervlak ligt een koelbloedig killerkruid op de loer: groot blaasjeskruid (*Utricularia vulgaris*). Het komt voor in arme veengebieden waar niet alle mineralen in voldoende hoeveelheid aanwezig zijn in de bodem. In deze voedselarme veengebieden zwemt en vliegt echter genoeg aan mineralen rond. Waar andere planten het laten af weten, hebben zonnedauw en blaasjeskruid methodes ontwikkeld om via insecten aan de nodige mineralen te komen.

Blaasjeskruid grijpt zijn prooi onder water in tegenstelling tot andere vleesetende planten zoals Zonnedauw.

Blaasjeskruid overwintert op de bodem van sloten. Aan het eind van de herfst ontstaan er aan het einde van de takjes dicht bij elkaar staande blaadjes (bladknopjes) die na het afsterven van het blad naar de bodem zakken en in de modder overwinteren. In het voorjaar groeien de bladknopjes door het

zonlicht en nemen gassen op en de plant gaat drijven, maar produceert ondertussen ook de meest geraffineerde vangorganen die men in het plantenrijk aantreft. De blaasjes vangen nogal wat insecten zoals kreeftachtigen en watervlooien.

Het vangmechanisme is uitzonderlijk. De kleine ovale blaas loopt spits toe en het uiteinde is omzoomd met fijne groene franjes, die lijken op de voelsprietten van een kreeft. Tussen deze sprietten bevindt zich een vierhoekige opening. De opening wordt afgesloten met een doorzichtige klep, die wel naar binnen, maar niet naar buiten klapt. De klep wordt gesloten gehouden door een soort grendel en gaat slechts open wanneer het uiteinde door druk van buiten wordt weggeduwd. Dit complexe orgaan doet dienst als een miniatuurvuik met een mechanisch valluik. Iedere zomer wemelt het in de sloten van allerlei waterdiertjes. Door de sprietten aan de voorzijde van de blaasjes zwemt een watervlo argeloos richting de ingang van de valkuil. Stoot hij onverhoopt tegen de grendel, dan springt dit valluik in tweehonderdste van een seconde open. Alles wat zich voor de ingang bevindt, waaronder de watervlo, wordt door het blaasje naar binnen geslokt. De klapdeur slaat achter

hem dicht en plots is hij gevangen. In tegenstelling tot de zonnedauw heeft blaasjeskruid weinig tijd nodig om deze botanische boobytrap opnieuw in te zetten. Gedurende een dag wordt het vangmechanisme zo'n 13 maal gebruikt. Van de dertien verorberde insecten zijn dan al 6 stuks niet meer te determineren.

Hoe werkt het vangmechanisme? Het blaasje beschikt over een pompmechanisme dat het in het blaasje gevangen water naar buiten pompt. Hierdoor ontstaat in het blaasje een gedeeltelijk vacuüm. De druk in het blaasje wordt lager en het membraan krimpt onder de druk. Dit drukverschil ten opzichte van het water rondom het blaasje gebruikt de plant in zijn voordeel. Zodra het valluik open schiet, heft het drukverschil tussen binnen en buiten zich op. Dit creëert een beweging die lijkt op een slokbeweging. Het blaasje vertroebelt en een wolk aan enzymen breekt het prooi lichaam langzaam af. Het plantje heeft een verbazende techniek, helaas komt blaasjeskruid niet meer in de Zaanstreek voor.

Doorsnede van een blaas onder een microscoop

Waterspitsmuis

De waterspitsmuis is sterk aan het water gebonden; waterspitsmuizen duiken en zwemmen zeer goed en kunnen tot 20 seconden onder water blijven. Ze kunnen ook boven het water uitspringen en onder water lopen. Het voedsel wordt voor een groot deel onder water gezocht maar ook wel op het land, vooral langs de waterlijn. De waterspitsmuis komt voor in en langs schoon, niet te voedselrijk, vrij snel stromend tot stilstaand water met

een behoorlijk ontwikkelde watervegetatie en ruig begroeide oevers. De waterspitsmuis komt in de Zaanstreek voor maar het juiste aantal

ervan is moeilijk te schatten, dus weet men niet hoe groot de populatie is. De waterspitsmuis geniet onder de huidige Flora- en faunawet een vrij zware bescherming. De waterspitsmuis (*Neomys fodiens*) is een zoogdier in de orde insecteneters. Het is de grootste spitsmuis van Europa. De vacht op de rug is meestal donkerbruin en op de buik grijs wit. Vaak zit er een wit vlekje achter de oren en/of ogen. Verwarring met andere spitsmuizen kan optreden.

Biotoop en landschap

Kenmerkend voor het leefgebied van deze muis is de aanwezigheid van glooiende oevers met een geleidelijke overgang van land en water. Hier zijn de plaatsen waar hij gemakkelijk uit het water kan komen. De oevers zijn bij voorkeur ruig begroeid en hebben een goede ontwikkelde vegetatie van waterplanten. En een hoge dichtheid aan waterbeestjes, want die zijn voor de muizen van levensbelang.

Territorium

Waterspitsmuizen leven het hele jaar door solitair, zonder dat ze strikt territoriumgebonden zijn. Hun leefruimte kan deels overlappen. Vrouwtjes met tot drie weken oude jongen leven wel samen. Door hun levenswijze langs de waterkant hebben waterspitsmuizen meestal een lijnvormig leefgebied van nog geen 200 meter lang. Terwijl het ene deel van de populatie in een gebied een vast leefgebied heeft, houdt een ander deel er een nomadische levenswijze op na. Deze muizen bezetten een leefgebied waarna ze weer verder trekken. Door deze levenswijze kan de dichtheid van de populatie in een gebied jaarlijks of zelfs maandelijks sterk variëren. Mede als gevolg van zijn hoge voedselbehoefte komt de waterspitsmuis zelfs in gebieden met optimale prooidichtheden slechts met enkele aantallen per hectare voor.

Gericht beheer

In gebieden waar de waterspitsmuizen voorkomen is belangrijk dat de aanwezige geschikte vegetatie blijft staan. Bij het schonen van sloten dient bovendien het uitgebaggerde materiaal niet op de oevervegetatie te worden

gestort, maar hogerop, verder van de sloot te worden gedeponeerd. De oevervegetatie boven de waterlijn moet daarbij zoveel mogelijk gespaard blijven. De waterspitsmuis graaft met zijn poten en snuit een systeem van nauwe tunnels en gangen in de oever. Soms gebruikt hij mollentunnels. De ingang kan zowel boven als onder de waterspiegel liggen. In dit stelsel van tunnels maakt hij een nestbal van plantendelen.

Voortplanting

De meeste jongen worden in een ondergronds hol geboren in mei en juni, maar het voortplantingsseizoen duurt van april tot september. Na een draagtijd van 14 tot 27 dagen krijgt het vrouwtje gemiddeld 6 jongen, maar het kan variëren van 3 tot wel 15 jongen. De

jongen zijn kaal en blind als ze geboren worden. Een vrouwtje kan 2, soms 3 worpen per jaar krijgen. De levensduur is 14 tot 19 maanden.

Waarneming

Om een waterspitsmuis waar te nemen kan men zoeken naar huisjes van de posthoornslak, poelslak, of moeraslak; zij liggen vaak in stukjes bij elkaar, door de waterspitsmuis stukgebeten. Dat geeft aan dat op deze plaatsen de waterspitsmuis in en uit het water is gegaan. De muis komt voor bij beken, rivieren, sloten, plassen en daar waar grondwater opwelt. Ook wordt hij veelvuldig aangetroffen langs de binnenduinrand, natuurlijke duinmeren en kunstmatige infiltratiegebieden. De waterspitsmuis komt vooral in en langs schoon niet te voedselrijk water.

Wilt u actief meewerken aan een beter milieu en uw leefomgeving, vul dan de bon in of geef uw keuze door per e-mail aan kmz@dds.nl

- Ja, ik geef mij op als lid van Kontakt Milieubeheer Zaanstreek en krijg daarbij de Zaanse Natuur en Milieu Krant (15 euro per jaar)*
- Ja, ik wil meewerken aan de Zaanse Natuur en Milieukrant* (verspreiding, lay-out, redactie, enz.)
- Ja, ik wil meewerken binnen het bestuur,
- Ja, ik wil meewerken aan het beheer van het Zaanse landschap (riet maaien enz.)*
- Ja, ik geef mij op als abonnee van de Zaanse Natuur en Milieukrant (7,50 euro per jaar)*

Aankruisen wat van toepassing is

Naam:

Adres:

Postcode:

Woonplaats:

Telefoon:

E-mail:

ZAANSE ENERGIE KOÖPERATIE

De Zaanse Energie Koöperatie (ZEK) is een door vrijwilligers gedreven coöperatieve vereniging zonder winstoogmerk die duurzame energie propageert in de Zaanstreek. Hoofddoelstelling van de ZEK is: "elk huis in de Zaanstreek klimaatneutraal". De ZEK stimuleert de inzet van duurzame energie door middel van ondersteuning van duurzame projecten en ontplooit ook eigen initiatieven op dit gebied. De Zaanse Energie Koöperatie doet behalve aan wind ook aan zonne-energie en verkoopt onder de naam 'Zaanse Energie' nu zijn eigen opgewekte duurzame energie aan leden en andere belangstellenden (binnen en buiten de Zaanstreek). www.zaanse-energie-kooperatie.nl

De ZEK doet mee met landelijke campagne

Op 5 september is Greenchoice een landelijke campagne gestart om lokale energiecoöperaties onder de aandacht te brengen. De campagne loopt tot 5 oktober.

Greenchoice wil dat alle energie zo snel mogelijk duurzaam wordt opgewekt. Fossiele brandstoffen als kolen, olie en aardgas geven opwarming van de aarde en luchtvervuiling. Bovendien zijn we door het gebruik van fossiele brandstoffen afhankelijk van politiek instabiele landen zoals Rusland en Oekraïne. Als de opwekking van zonnestroom in het huidige tempo blijft groeien kan alle energie al in 2032 groen zijn. Huishoudens kunnen zelf stroom opwekken door zonnepanelen op hun dak te leggen. Dat is echter niet altijd mogelijk of wenselijk. Dan kan een energiecoöperatie uitkomst bieden.

Wat is eigenlijk een energie-coöperatie?

Een energiecoöperatie is een organisatie die collectief duurzame

energie opwekt voor haar leden. Dit kan bijvoorbeeld door samen met de leden te investeren in windmolens, zonnedaken/zonneweiden of biogascentrales. Greenchoice heeft in Nederland 41.000 klanten die zelf duurzaam stroom opwekken. Zij ziet dit aantal graag groeien door deze campagne.

Er zijn nog veel mogelijkheden

In Nederland zijn nog veel daken en terreinen die geschikt zijn voor het opwekken van duurzame energie. Om dit onbenutte potentieel te gebruiken wil Greenchoice dat meer mensen zich aansluiten bij een energiecoöperatie en dat er meer mensen zijn die een energiecoöperatie oprichten. Daarom is zij de landelijke promotiecampagne gestart. Greenchoice besteedt aandacht aan energiecoöperaties op de website www.greenchoice.nl en via publicaties in kranten en radiospotjes. Er doen zeker 25 coöperaties mee. De coöperaties presenteren zich in de

campagneperiode op jaarmarkten, braderieën, festivals en dergelijk.

Wat doet de Zaanse Energie Koöperatie?

De Zaanse Energie Koöperatie (ZEK) is al meer dan 20 jaar actief in de Zaanstreek met het duurzaam opwekken van energie en onderschrijft de doelstelling van Greenchoice.

Daarom doet de ZEK ook mee aan deze landelijke campagne. De ZEK wil graag meer leden om te kunnen investeren in nieuwe duurzame projecten en zo de energievoorziening in de Zaanstreek te helpen verduurzamen. In de campagneperiode bent u de ZEK misschien al wel tegengekomen of dit gaat nog gebeuren.

Geïnteresseerd in het afnemen van lokale groene stroom? Kijk op de website www.zaanse-energie.nl

**GREEN
CHOICE**

SAMEN DE
ZAANSTREEK
GROENER MAKEN?

Stap over op écht groene energie

Kies voor écht groene energie via ZEK

Aanmelden voor groene energie >

BIJZONDERE BOMEN IN DE ZAANSTREEK

In deze rubriek willen we aandacht schenken aan een aantal bijzondere bomen welke in onze directe omgeving te vinden zijn. Een aantal daarvan heeft een bijzondere betekenis. Daar zijn bijvoorbeeld de herdenkingsbomen of jubileumbomen, die geplant zijn in de openbare ruimte of in een voortuin, of er zijn bomen die onze aandacht verdienen, vanwege hun bijzondere soort. Maar lang niet alle bomen zijn bij ons bekend. Wij zouden het op prijs stellen als U ons wilt helpen door deze bomen bij ons te melden. Stuur de informatie naar KMZ of bel naar Loek Vlaanderen 075-6288490 (mailen kan ook KMZ@dds.nl). In de volgende uitgaven van deze krant zullen wij telkens aaneen andere boom of boomsoort aandacht besteden.

Sporkehout en Appelbes

In het veenmoeras komen diverse bomen en heesters voor. In deze aflevering een boom en een heester.

De boom is **Sporkehout** of **vuilboom** (*Frangula alnus*).

Sporkehout is een kleine boom, 3 tot 6 meter hoog maar vaak struikvormig. Het is een sierlijk boompje vanwege zijn fijne takstructuur. De bloeiperiode is van april tot juni. De bloemen blijven komen en de bessen worden gevormd aan een tak. De bessen zijn rood tot zwart verkleurend. Tijdens de rijke bloei trekt de boom veel insecten aan. Het

boomblauwtje en de citroenvlinder zetten hun eieren op de bladeren af: de bladeren zijn voedsel voor hun rupsen. Het hout levert prima houtskool, dat onder meer gebruikt werd voor buskruit en houtskool om mee te schetsen. De boom groeit op zure vochtige grond.

De heester is Appelbes (*Aronia x prunifolia*).

Het is een lage struik die in de voorzomer bloeit. De appelbes is een bastaard van twee Noord-Amerikaanse soorten en is in Europa ingevoerd. Hij behoort tot de meest agressieve nieuwkomers van onze flora. Hij is daarin te vergelijken met de Amerikaanse vogelkers (ook wel bospest genoemd).

Op veenmosrietland waar de appelbes verschijnt, worden andere planten teruggedrongen door zijn dichte groei en sterke uitlopers en laat hij andere gewassen nauwelijks ruimte.

De boom heeft rode wortels; om hem te bestrijden is afplaggen de enige manier. De appelbes is dus een plaag en zijn bijnaam is dan ook: moeraspest.

Buiten de veengebieden komt de appelbes sporadisch voor. De bomen zijn te vinden in veenweidegebieden: in de Kalverpolder, het Guisveld, en in het Euverenweggebied, het looppad van Westzaan langs de A8 naar de Middel.

